

Raadsvoorstel

Raadsvergadering:	06-05-2025
Commissie:	15-04-2025
Agendapunt:	5.
Onderwerp:	Biodiversiteitsplan
Afdeling:	ROW (ROB)
Opsteller:	Mariëlle Dekker
Telefoonnummer:	0578-699 494
E-mailadres	m.dekker@heerde.nl
Portefeuille:	K. Harink (SJ.L. Nienhuis)
Programma:	Openbaar groen / Duurzaamheid

De raad besluit om:

1. Het biodiversiteitsplan vast te stellen;
2. Voor 2025 een uitvoeringsbudget van incidenteel € 45.000,- beschikbaar te stellen, waarvan € 10.000,- uit budget duurzaamheid en deze te verwerken in de Voorjaarsnota 2025;
3. Dekking van de jaarlijkse incidentele uitvoeringsbedragen te betrekken bij de bestuurlijke integrale afweging van de Perspectiefnota 2026 e.v.;

Inleiding

Het biodiversiteitsplan is een thematische uitwerking van de omgevingsvisie. De biodiversiteit neemt al lang af. Een slechte biodiversiteit heeft effect op onze omgeving en onze gezondheid. Met dit plan proberen we zelf de biodiversiteit te versterken maar ook onze inwoners te bewegen om keuzes te maken die de biodiversiteit versterkt.

Als inspiratie voor iedereen die de biodiversiteit wil versterken en als handvat voor versterking van de biodiversiteit bij nieuwe ontwikkelingen is een bijlage met inspiratie ontwikkeld (bijlage 4). Concrete projecten en acties worden uitgewerkt in een biodiversiteitsagenda. Deze biodiversiteitsagenda wordt, na vaststelling van het biodiversiteitsplan door de raad, vastgesteld door het college van B&W.

Bij het opstellen van het biodiversiteitsplan en de agenda is een externe klankbordgroep betrokken. Deze klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van diverse (vrijwilligers) organisaties (bijlage 8)

In het biodiversiteitsplan zijn de volgende ambities beschreven:

- Iedere dorpskern voldoet aan de 3-30-300 regel in 2050
- Onze gemeente heeft 10% groenblauwe dooradering in het buitengebied in 2050
- Wij voeren de natuurbeheerplannen in Natura 2000-gebieden uit
- Natuurinclusief bouwen zien wij als de standaard voor al onze bouwprojecten
- Onze gemeente is een geschikte plek voor onze 13 gidssoorten om in te leven, nu en in de toekomst

In bijlage 7 (Ambities, landelijk en provinciaal beleid en nulmeting) wordt per ambitie beschreven of dit landelijk of provinciaal beleid of regelgeving is. In deze bijlage is ook een toelichting op de huidige situatie (nulmeting) gegeven.

Beoogd doel

Versterken van de biodiversiteit in de gemeente Heerde.

Bevoegdheid / Juridisch kader

Omgevingswet en Omgevingsvisie Heerde.

Eerdere besluitvorming en kaders

25 mei 2022	Coalitieakkoord; We respecteren onze natuur
Juli 2023	Beantwoording vragen rondvraag 22 mei 2023
18 maart 2024	Themaraad biodiversiteit
27 mei 2024	Omgevingsvisie (mogelijk thematisch programma biodiversiteit op pagina 90) vastgesteld door de raad)
8 juli 2024	Motie 2024-25 "Verzoekt het college om 1. Beleid/praktisch toepasbare groenuitgangspunten te ontwikkelen voor het waarborgen van voldoende vergroening in versteende omgeving en bij woningbouwontwikkelingen; 2. De benodigde middelen hiervoor te verwerken in de begroting 2025"
24 september 2024	ARI 2024-69 Aanvraag Subsidie Biodiversiteit en Landschap
11 november 2024	Voorgesteld wordt om bij de Perspectiefnota 2026-2029 een integrale bestuurlijke afweging te maken met betrekking tot nieuwe wensen en voorstellen met financiële impact.
11 februari 2025	ARI 2025-15 Subsidie Biodiversiteit en Landschap

Argumenten

1.1 Een goede biodiversiteit draagt bij aan een gezondere bevolking, klimaatadaptie, en meerwaarde van vastgoed

Groen en biodiversiteit zijn belangrijk voor ons. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat mensen vaak gelukkiger en gezonder zijn in een groene, biodiverse omgeving. Groen vermindert de gezondheidsschade van luchtverontreiniging, hitte en geluid. Groen is belangrijk voor klimaatadaptatie, bestuiving van gewassen, bloemen en bestrijding van plagen (zoals de eikenprocessierups).

Er wordt onderzoek gedaan naar de maatschappelijke en economische baten van groen. Op de website [atlas natuurlijk kapitaal](#) van het rijk staan handvaten en rekentools om de maatschappelijke en economische baten van groen te bepalen. Financieel voordeel van groen in de wijk ontstaat door minder ziekte, minder schadelijke stoffen in de lucht, minder energieverbruik voor verwarming (en airco) en een hogere waarde van de woning.

1.2 Met dit plan kunnen we de afname van biodiversiteit afremmen

Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is in ons land nog ongeveer 15% van de biodiversiteit over, die we rond het jaar 1700 hadden. De biodiversiteit neemt nog steeds af. Dit is zorgelijk omdat biodiversiteit belangrijk is voor ons welzijn. Met dit plan zorgen we dat we biodiversiteit behouden en versterken. Zo kunnen we de afname van biodiversiteit afgeremd. In bijlage 4 (Ambities, landelijk en provinciaal beleid en nulmeting) is de huidige situatie beschreven. Daaruit blijkt dat we nog niet voldoen aan de ambities.

1.3 Dit biodiversiteitsplan is een verdieping op onze omgevingsvisie voor het thema biodiversiteit

Bij het opstellen van de biodiversiteitsplan is de omgevingsvisie (vastgesteld door de raad op 27 mei 2024) als uitgangspunt gebruikt. Er zijn diverse verwijzingen naar de doelen uit de omgevingsvisie. In het inspiratiedocument (bijlage 3) is de indeling in gebieden uit de omgevingsvisie als uitgangspunt gebruikt voor het bepalen van de maatregelen. Zo kan de biodiversiteitsagenda ook dienen als uitgangspunt voor het nog op te stellen omgevingsplan.

1.4 De concrete ambities zijn voor een groot deel bestaand beleid of wetgeving van andere overheden

Er is gekozen voor ambities die al grotendeels in nationaal en/of provinciaal beleid of wetgeving zijn vastgelegd. In bijlage 4 is dit per ambitie toegelicht.

1.5 Door het inspiratiedocument te promoten als handleiding geven we handvaten voor uitvoering

Het inspiratiedocument (bijlage 3) is bedoeld als inspiratie voor iedereen die een ontwikkeling in de gemeente Heerde wil. Het kan gebruikt worden als handvat voor nieuwe ontwikkelingen door ambtenaren, inwoners en ondernemers. Het is geen toetsingskader al is het mogelijk dat enkele voorgestelde maatregelen als toetsingskader gebruikt gaan worden in andere beleidsstukken. Bijvoorbeeld als voorwaarde bij een herziening van het functieveranderingsbeleid of in het grondbeleid voor het verpachten van onze grond.

1.6 (vrijwilligers) organisaties zijn betrokken en helpen mee met realiseren van de ambities

Bij het opstellen van het biodiversiteitsplan en de biodiversiteitsagenda hebben we vertegenwoordigers van diverse organisaties in betrokken. Zij zijn in april en juli 2024 en april 2025 bij elkaar geweest. We noemen hen de externe klankbordgroep. In bijlage 8 zijn de betrokken organisaties in de externe klankbordgroep weergegeven. Met enkele personen uit deze klankbordgroep is in 2024 en 2025 intensiever naar de teksten van de stukken gekeken. Door de organisaties al in een vroeg stadium te betrekken komt samenwerking tussen de organisaties tot stand. Diverse organisaties en personen nemen initiatieven waardoor we de ambities uit het

biodiversiteitsplan kunnen realiseren. Zo is het bestuur van groei en bloei aan het nadenken over het aanleggen/stimuleren van boomspiegeltuintjes.

2.1 Er is dit jaar extra budget nodig voor het faciliteren van vrijwilligers en opstellen herzien van groenbeleidsplan openbare ruimte

Bij het opstellen van het biodiversiteitsplan zijn diverse vrijwilligers enthousiast geworden. Er zijn bij hen ideeën voor het stimuleren van boomspiegeltuintjes en groencoaches. Om dit enthousiasme vast te houden is het nodig dat we ze kunnen ondersteunen indien nodig. Bijvoorbeeld door het financieren van een cursus of informatiebord.

In de praktijk wordt bij het beheer van het openbaar groen op kleine schaal (bijvoorbeeld aangepast maaien) al ingespeeld op het versterken van de biodiversiteit. Om deze (en ook grootschaligere) veranderingen vast te leggen is het noodzakelijk om het groenbeleidsplan 2013-2018 te actualiseren. We willen hier in 2025 mee beginnen.

2.2 Binnen het budget voor duurzaamheid is voldoende ruimte om een deel te betalen voor deze vorm van duurzaamheid

Voor het onderwerp duurzaamheid is budget gereserveerd in de begroting. Binnen dit budget is voldoende ruimte om de komende jaren jaarlijks € 10.000,- te besteden aan biodiversiteit. Dit bedrag is deels bestemd voor groencoaches. Groencoaches zijn vrijwilligers die adviezen geven over de inrichting van de tuin om biodiversiteit te versterken. Er zijn oriënterende gesprekken om binnen de energiecoöperatie groencoaches aan te stellen. Zo kunnen alle kosten voor de energiecoöperatie vanuit het budget duurzaamheid betaald worden.

2.3 Een besluit over de budgetten voor 2026 en later moet bij de perspectiefnota plaats vinden

Afgesproken is om voor de perspectiefnota 2026-2029 een integrale bestuurlijke afweging te maken met betrekking tot nieuwe wensen en voorstellen met financiële impact. Het college zal de financiële impact van het biodiversiteitsplan bij deze afweging betrekken.

Kanttekeningen

De uitgangspunten in het biodiversiteitsplan zijn handvaten, geen regels

In het biodiversiteitsplan worden uitgangspunten genoemd:

- Verbind en vergroot leefgebieden
- Behoud en creëer variatie en overgangen
- Beperk verstoringen
- Gebruik zoveel mogelijk inheemse bomen, struiken en planten
- Bouw aan een biodiverse omgeving

Dit zijn handvaten voor het versterken van de biodiversiteit. Er kunnen in specifieke situaties argumenten zijn om in een specifiek geval het uitgangspunt niet toe te passen. Zo kan het voorkomen dat er weinig ruimte is in het straatbeeld om een inheemse boom te planten. In dat geval kan gekozen worden voor een boom die niet inheems is.

We gebruiken bestaande monitoringsinformatie ondanks dat dit een vertekend beeld kan geven bij de voortgang van de ambities

In bijlage 7 zijn de gegevens van de huidige situatie van de 3-30-300 regel en de 10% groen blauwe dooradering aangegeven. Het gaat in beide gevallen om snelle bureaustudies op basis van beschikbare informatie (zoals luchtfoto's). De verwachting is dat de komende jaren een landelijke richtlijn komt voor het bepalen van deze ambities. Bij de monitoring zullen we aansluiten bij landelijke of provinciale richtlijnen hierover en zoveel mogelijk gebruik maken van deze monitoringsgegevens. Dit kan tot gevolg hebben dat monitoringsgegevens niet helemaal vergelijkbaar zijn met deze nulmetingen.

De analyse van de van de gidssoorten op basis van beschikbare data voeren wij (samen met vrijwilligers) zo spoedig mogelijk uit. Het is mogelijk dat een bepaalde gidssoort niet in de database voorkomt omdat er geen waarneming geregistreerd is, ondanks dat de gidssoort wel aanwezig is. Door het gebruik van bestaande informatie kan het lastig worden om goede uitspraken te doen over de voortgang van de ambities. We kiezen toch voor deze methode omdat een gemeentebrede monitoring op de ambities kostbaar en tijdrovend is.

Geld

Er is budget beschikbaar voor onderhoud van openbaar groen en beheer van het bos. Om de extra stappen te kunnen zetten die nodig zijn om uitvoering te geven aan het biodiversiteitsplan is extra budget nodig.

Een deel (€ 10.000,-) per jaar kan betaald worden vanuit het budget voor duurzaamheid. Voor de overige kosten moet extra budget geraamd worden.

We proberen zoveel mogelijk gebruik te maken van subsidies en aan te sluiten bij provinciale of regionale activiteiten. Met name voor de 10% Groen blauwe dooradering en het uitvoeren van natuurbeheerplannen N2000 zijn provinciale en regionale projecten waar we kunnen aansluiten. Daarvoor is wel cofinanciering nodig.

Communicatie

De externe klankbordgroep wordt op de hoogte gebracht van het besluit alle leden ontvangen een exemplaar van het vastgestelde plan.

Op de website van de gemeente wordt de pagina "Werken aan (behoud van) een rijke biodiversiteit" vernieuwd. Het biodiversiteitsplan (bijlage 2) en inspiratiedocument (bijlage 3) worden via de website van de gemeente toegankelijk gemaakt.

Uitvoering

In hoofdstuk 3 van het biodiversiteitsplan (bijlage 2) is aangegeven hoe we de vijf ambities gaan monitoren.

De ambities worden meegenomen in toekomstig beleid. Het inspiratiedocument (bijlage 3) wordt gebruikt door ambtenaren en andere initiatiefnemers om maatregelen voor het versterken van de biodiversiteit op te nemen in de plannen.

Het college stelt, na vaststelling van het plan door de raad, een uitvoeringsagenda vast. Deze uitvoeringsagenda wordt daarna ter kennis name aan de raad gestuurd met een memo ARI. Er wordt subsidie aangevraagd indien hiervoor mogelijkheden zijn.

Advies commissie(s)

De commissie adviseert behandeling als B-onderwerp.

Heerde, 18 maart 2025

Het college van Heerde
Mr. O.G. Prinsen, burgemeester
B. van Zuthem, gemeentesecretaris

Bijlagen:

1. Raadsbesluit
2. Biodiversiteitsplan
3. Bijlage Inspiratie voor versterken biodiversiteit
4. Ambities, landelijk en provinciaal beleid en nulmeting

5. Samenstelling externe klankbordgroep

Ter inzage:
geen